ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ДЕРЕВООБРОБНУ ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

INVESTIGATION OF FOREIGN INVESTMENT IN THE WOODWORKING INDUSTRY OF UKRAINE: CURRENT TRENDS

УДК 339.1:674.06
https://doi.org/10.32843/infrastruct35-11

Ляховська О.В.
к.е.н., науковий співробітник
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього Національної академії наук України»
Шевченко Н.В.
к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів та обліку
Львівський державний університет внутрішніх справ

Розглянуто сучасні тенденції залучення іноземних інвестицій у деревообробну промисловість України та чинники, що на них впливають. Зазначено, що активізація розвитку деревообробки в Україні пов'язана переважно з високим рівнем сировинного забезпечення, переходом до міжнародних стандартів виробництва та сертифікації продукції. Встановлено, що інвестиційний клімат у країні стабілізувався, а обсяги іноземних інвестицій у деревообробну промисловість зросли. За видами деревообробного виробництва більша частина іноземних інвестицій спрямована на виготовлення виробів із деревини, корки, соломки та рослинних матеріалів для плетіння. Виявлено сприятливі чинники інвестиційної привабливості деревообробної промисловості, зокрема сировинний потенціал, забезпеченість трудовими ресурсам та ін. Запропоновано заходи для стимулювання залучення іноземних інвестицій у деревообробну промисловість України.

Ключові слова: *іноземні інвестиції, капітальні інвестиції, деревообробна промисловість, експорт, інвестиційна привабливість.*

Рассмотрены современные тенденции привлечения иностранных инвестиций в деревообрабатывающую промышленность Украины и влияющие на них факторы. Указано, что активизация развития деревообработки в Украине связана в основном с высоким уровнем сырьевого обеспечения, переходом к международным стандартам производства и сертификации продукции. Установлено, что инвестиционный климат в стране стабилизировался, а объемы иностранных инвестиций в деревообрабатывающую промышленность выросли. По видам деревообрабатывающего производства большая часть иностранных инвестиций направлена на изготовление изделий из древесины, пробки, соломки и растительных материалов для плетения. Выявлены благоприятные факторы инвестиционной привлекательности деревообрабатывающей промышленности, в частности сырьевой потенциал, обеспеченность трудовыми ресурсами и др. Предложены меры для стимулирования привлечения иностранных инвестиций в деревообрабатывающую промышленность Украины.

Ключевые слова: *иностранные инвестиции, капитальные инвестиции, деревообрабатывающая промышленность, экспорт, инвестиционная привлекательность.*

The modern tendencies of attraction of foreign investments into the woodworking industry of Ukraine and the factors influencing them are considered. It is noted that the intensification of the development of woodworking in Ukraine is mainly related to the high level of raw materials, the transition to international standards of production and certification of products. It is established that the investment climate in the country has stabilized and the volume of foreign investments in the wood industry has increased. By types of woodworking, most of the foreign investment is directed to the manufacture of wood products, cork, straws and plant materials for weaving. The favorable factors of investment attractiveness of woodworking industry, in particular raw material potential, availability of labor resources, were identified; relatively low level of competition; high demand for products, etc. It is noted that in Ukraine there are subsidiaries and joint ventures with foreign investments. In addition, cooperation with foreign partners in this area of industrial activity is actively being developed (examples are given of foreign companies interested in cooperation). Measures have been proposed to stimulate the attraction of foreign investments in the woodworking industry of Ukraine. In particular, it is advisable to promote the complete transition of forestry and woodworking industry to international standards of certification and standardization of production. It is also advisable to improve the legislative control over timber exports in order to facilitate maximum processing on the territory of Ukraine (this will increase the number of jobs, increase entrepreneurship, and generally have a positive effect on the development of the economy) and others. Investment attractiveness of enterprises will grow under the influence of increase in value added and, accordingly, profitability. At the same time, it is urgent to stimulate innovative production in woodworking, in order to optimize the use of raw materials. New production methods and innovative products contribute to the growth of investment attractiveness.

Key words: *foreign investments, capital investments, woodworking industry, export, investment attractiveness.*

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку деревообробної промисловості характеризуються активним приростом виробництва та високим сировинним потенціалом, що спонукало до припливу іноземних інвестиційних ресурсів. Водночас необхідно визначити роль іноземного інвестування у розвитку деревообробної промисловості та економіки України загалом, виявити стимули та перешкоди активізації іноземного інвестування деревообробки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Залучення інвестицій в економіку країни є одним з інструментів стимулювання її розвитку. Дане питання особливо актуальне для країн, що розвиваються, зокрема для України. Ця тема була висвітлена у багатьох наукових працях, наприклад у роботах С. Абрамова, І. Боярко, Л. Гриценко, Е. Долана, В. Дергачової, О. Бойко, О. Климко, О. Кравченко, А. Пересада, С. Онікієнко, Ю. Коваленко та ін.

Проте проблема залучення іноземних інвестицій саме у деревообробну промисловість України мало досліджувана. Особливо актуально виявити роль та значення іноземного інвестування деревообробки для економіки України, визначити чинники впливу на розвиток іноземного інвестування.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сучасних тенденцій щодо іноземного інвестування деревообробної промисловості України, виявлення проблемних аспектів та шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Деревообробна промисловість України – порівняно динамічна та перспективна галузь, що розвивається в умовах забезпеченості власними

Рис. 1. Темп приросту обсягу реалізації та експорту продукції деревообробної промисловості

Джерело: побудовано авторами за [1]

сировинними ресурсами та можливостями для розширення ринку збуту.

За останні роки (2011–2018) обсяги реалізації продукції виробів із деревини, паперу та поліграфічної діяльності зросли на 75 993,6 млн. грн. і становили у 2018 р. 102 980,9 млн. грн. (3,4% від загального обсягу реалізованої промислової продукції). На швидкі темпи розвитку деревообробки вказує і приріст експорту продукції (рис. 1).

Доцільно зазначити, що в 2014 р. спостерігалося зменшення експорту деревини і виробів із деревини як наслідок нестабільної політико-економічного ситуації в державі. Водночас за даний період (2014 р.) відзначається погіршення інвестиційного клімату в Україні [2], що позначилося, зокрема, на обсягах іноземного інвестування деревообробки. Проте починаючи з 2015 р. ринок деревообробки стабілізувався.

Як наслідок, за останні роки спостерігалися високі темпи приросту інвестування в деревообробну промисловість за останні роки. Зокрема, у 2018 р. обсяги прямих іноземних інвестицій у виготовлення виробів із деревини, виробництво паперу та поліграфічну діяльність України становили 574,1 млн дол. США (1,7% від загального обсягу інвестицій), що на 103,5 млн. дол. США більше від показника 2010 р. (табл. 1).

За видами деревообробного виробництва переважало іноземне інвестування у виготовлення виробів із деревини, корки, соломки та рослинних матеріалів для плетіння: 74,13% у 2016 р. від інвестування в оброблення деревини та виготовлення виробів із деревини та корки, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння; 70,04% – у 2017 р.; 65,67% – у 2018 р. (рис. 2). Такі тенденції зумовлені інвестиційною привабливістю тих виробництв, що спроможні створювати більшу додану вартість.

Загалом до сприятливих чинників інвестиційної привабливості деревообробної промисловості можна віднести:

– сировинний потенціал (загальна площа лісового фонду України становить 10,4 млн га, з яких вкриті лісовою рослинністю 9,6 млн га. Лісистість території країни становить 15,9%. За 50 років площа лісів зросла на 21%, а запас деревини – майже у три рази [3]);

– забезпеченість трудовими ресурсами;

Таблиця 1

Прямі інвестиції (акціонерний капітал) у виготовлення виробів із деревини, виробництво паперу та поліграфічну діяльність України

Показник	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Виготовлення виробів із деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність, млн. дол. США	470,6	485,7	533,5	458,4	400,7	444,4	535,6	574,1
Темп приросту, %	103,6	103,2	109,8	85,9	87,4	110,9	120,5	107,2

Джерело: побудовано на основі [1]

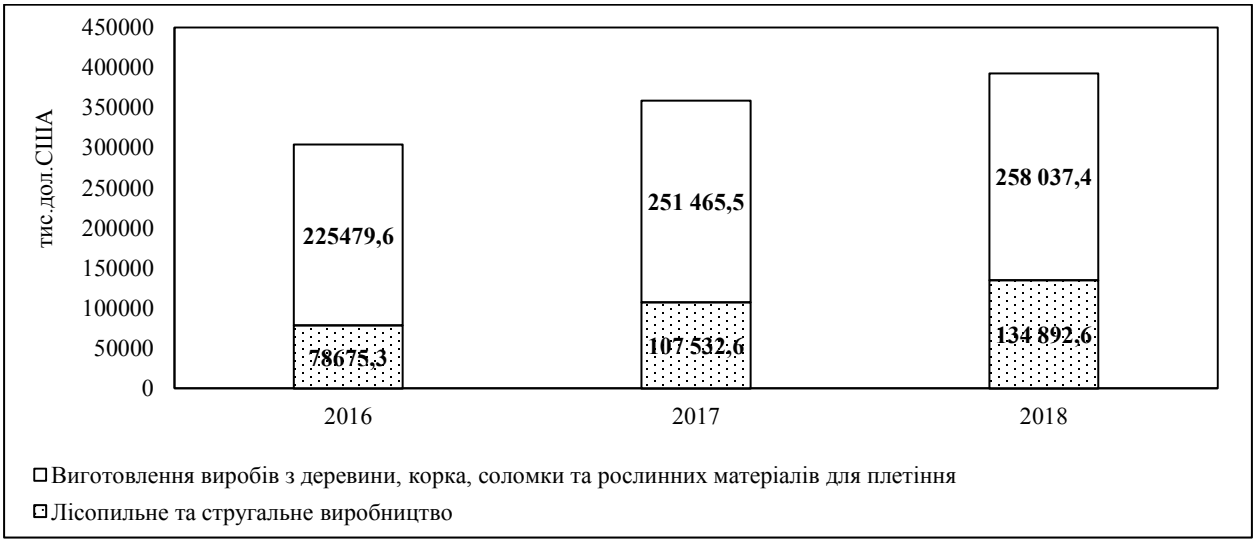

Рис. 2. Прямі іноземні інвестиції у оброблення деревини та виготовлення виробів із деревини та корки, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння

Джерело: побудовано на основі [1]

– відносно низький рівень конкуренції (особливо у виробництві з використанням дорогоцінних порід дерев чи інноваційному виробництві);

– високий попит на продукцію (продукція деревообробної промисловості використовується практично в усіх сферах виробництва) та ін.

В Україні функціонують дочірні підприємства зарубіжних компаній, наприклад: ТзОВ «Свісс кроно», ДП «ДЖ.Д.Ф. сервіс ЛТД», ДП «Проперті інвест» датської компанії «Консепт партнерс», ДФ «Лайстенфабрік Арнольд Деппе ГМБХ & Ко», «Стрийлісопродукт» та ін.); спільні підприємства, наприклад: СП «ТОВ «Крона», СП «ТОВ «Арсіл», СП «Вудкрафт Трейдінг» та ін. [4; 5].

Окрім того, українські підприємства реалізують спільні проекти з іноземними партнерами як на основі іноземних інвестицій, так і у формі співпраці. Наприклад, наступні компанії зацікавлені у встановленні ділових зв'язків із деревообробними підприємствами України: південноафриканська компанія Timberline International (Pty) Ltd., нідерландська компанія Kempisch Domein (із приводу постачання дерев'яного паркету), хорватська компанія Sportski podovi d.o.o. (щодо поставки рулонного паперу), казахстанське об'єднання юридичних осіб «Асоціація із захисту прав підприємців міста Астана» (цікавить виробництво виробів із деревини для виготовлення пакувальних матеріалів), данська компанія EG Services ApS, бахрейнська компанія Ilium Composites w.l.l (щодо дерев'яних деталей для меблів), болгарська компанія «Технокороза» ООД (із виробництва меблів), литовська компанія «ЗАТ «Сенуку прекібос центрас» та ін. [6].

Доцільно відзначити, що співпраця та партнерство між українськими та зарубіжними виробниками деревообробної промисловості можливі виключно за умови використання деревини сертифікованих лісів, тобто за умови екологічно відповідального, соціально вигідного та економічно життєздатного управління лісовими ресурсами. Тому в Україні активно запроваджується сертифікація лісів, зокрема на кінець 2018 р. 39% лісових ділянок країни FSC сертифіковані (Forest Stewardship Council – незалежна некомерційна організація, що захищає ліси) [3].

Окрім позитивних чинників залучення інвестиційних ресурсів у деревообробну промисловість України, варто відзначити низький рівень вливання іноземних інвестицій в інноваційну діяльність, розвиток технологій, навчання персоналу та ін.

Незважаючи на великі обсяги залучення іноземних інвестицій, за останні роки розвиток інновацій у промисловості України фінансується переважно із власних джерел підприємств. Наприклад, обсяг іноземних інвестицій в інноваційну діяльність промислових підприємств становив: у 2015 р. – 58,6 млн. грн., у 2016 р. – 23,4 млн. грн., у 2017 р. – 107,8 млн. грн. [1; 7].

Такі тенденції вказують на необхідність залучення інвестиційних ресурсів в інноваційні проекти. Зокрема, деревообробне виробництво одне з небагатьох, де можливо максимально оптимізувати використання сировинних ресурсів, але водночас у країні слабо розвинуте виробництво паперу, деревних палетів та ін.

Висновки з проведеного дослідження. На основі вищенаведеного можемо зробити такі висновки та запропонувати заходи для стимулювання залучення іноземних інвестицій у деревообробну промисловість України.

1. Лісове господарство України знаходиться на стадії переходу до міжнародних стандартів серти-

фікації деревини, тому необхідно з боку держави сприяти реалізації даного завдання для повного переходу лісового господарства та деревообробної промисловості до міжнародних стандартів сертифікації та стандартизації виробництва. Це дасть змогу закріпити конкурентні позиції деревообробних підприємств на міжнародному ринку.

2. Необхідно поліпшити законодавчий контроль експорту деревини для сприяння максимальній її переробці на території України (це дасть змогу збільшити робочі місця, розвинути підприємництво, загалом принесе позитивний ефект для розвитку економіки) та ін. Інвестиційна привабливість підприємств зросте під впливом збільшення доданої вартості і, відповідно, прибутковості.

3. Необхідно стимулювати інноваційне виробництво у деревообробці для оптимізації використання сировинних ресурсів. Нові методи виробництва та інноваційні продукти сприяють зростанню інвестиційної привабливості.

Отже, розвиток деревообробки сприяє залученню іноземних інвестицій, проте необхідно вжити заходів щодо збільшення ефективності реалізації таких інвестиційних проектів для економіки країни.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Офіційні дані. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 07.09.2019).

2. Ванькович Д.В., Демчишак Н.Б., Луковська Ю.М. Діагностування стану інвестиційного клімату в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 1. С. 11–18.

3. Офіційний сайт Торгово-промислової палати України. URL: https://ucci.org.ua/derevoobrobna-promislovist (дата звернення: 07.09.2019).

4. Компанії України. YouControl. URL: https://youcontrol.com.ua/our_possibility/ (дата звернення: 07.09.2019).

5. Компанії України. *Бізнес-Гід.* URL: https://business-guide.com.ua/ (дата звернення: 07.09.2019).

6. Офіційний сайт Державного агентства лісових ресурсів України. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index (дата звернення: 07.09.2019).

7. Обстеження інноваційної діяльності в економіці України за період 2014–2016 років : доповідь. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/dop/11/dop_inn_2016_w.z (дата звернення: 07.09.2019).

REFERENCES:

1. Official website of the State Statistics Service of Ukraine. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua (accessed 7 September 2019).

2. Van'kovych D. V., Demchyshak N. B., Lukovs'ka Yu. M. (2018) Diahnostuvannya stanu investytsiynoho klimatu v Ukrayini. Investytsiyi: praktyka ta dosvid [Diagnosis of the state of the investment climate in Ukraine]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid,* no. 1, pp. 11–18.

3. Official site of the Ukrainian Chamber of Commerce and Industry. Available at: https://ucci.org.ua/derevoobrobna-promislovist (accessed 7 September 2019).

4. Companies of Ukraine. YouControl. Available at: https://youcontrol.com.ua/our_possibility/ (accessed 7 September 2019).

5. Companies of Ukraine. *Business guide*. Available at: https://business-guide.com.ua/ (accessed 7 September 2019).

6. Official site of the state agency of forest resources of Ukraine. Available at: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index (accessed 7 September 2019).

7. Obstezhennya innovatsiynoyi diyal'nosti v ekonomitsi Ukrayiny za period 2014-2016 rokiv [Survey of innovation activity in the Ukrainian economy for the period of 2014-2016] (Report) (2019). Official website of the State Statistics Service of Ukraine. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/dop/11/dop_inn_2016_w.z (accessed 7 September 2019).

Liahovska Olena
Candidate of Economic Sciences, Researcher State
State Institution «Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy
of the National Academy of Sciences of Ukraine»
Shevchenko Nataliia
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Finance and Accounting
Lviv State University of Internal Affairs

INVESTIGATION OF FOREIGN INVESTMENT IN THE WOODWORKING INDUSTRY OF UKRAINE: CURRENT TRENDS

The purpose of the article. To study of the current trends in foreign investment of the woodworking industry of Ukraine: identification of problematic aspects and ways of their solution.

Methodology. Work is based on the official data of the State Statistics Service of Ukraine and data of the State Forest Resources Agency of Ukraine.

Results. Modern tendencies of attraction of the foreign investments into Ukrainian woodworking industry and factors influencing them are considered.

It is noted that the activation of the development of wood processing in Ukraine is associated with a high level of raw material supply, the transition to international standards of the production and certification of products.

It was established that after the political and economic crisis in 2014, the investment climate in the country has stabilized, while the volume of foreign investments in the woodworking industry has increased. By types of woodworking production, the bulk of foreign investment is directed at the manufacture of wood products, cakes, straw and vegetable materials for weaving.

The favorable factors of investment attractiveness of the woodworking industry, in particular raw material potential, availability of labor resources are revealed; relatively low level of competition; high demand for products, etc.

It is noted that in Ukraine there are subsidiaries and joint ventures with the foreign investments. In addition, cooperation with foreign partners in this area of industrial activity is actively being developed (examples are given of foreign companies interested in cooperation).

Practical implications. To propose measures to stimulate the attraction of foreign investments into the Ukrainian woodworking industry. In particular, it has been established that Ukraine's forestry is at the stage of transition to international timber certification standards. Therefore, it is necessary from the side of the state to facilitate the realization of this task, with the aim of full transition of the forestry and woodworking industry to international standards of certification and standardization of production. This will strengthen the competitive position of woodworking enterprises in the international market.

It is also advisable to improve the legislative control over timber exports in order to facilitate maximum processing on the territory of Ukraine (this will increase the number of jobs, increase entrepreneurship, and generally have a positive effect on the development of the economy) and others. Investment attractiveness of enterprises will grow under the influence of increase in value added and, accordingly, profitability. At the same time, it is urgent to stimulate innovative production in woodworking, in order to optimize the use of raw materials. New production methods and innovative products contribute to the growth of investment attractiveness.

Value/originality. In this study considered the problems of attracting foreign investment to the Ukrainian woodworking industry. The ways of intensifying investing in this activity are suggested.